

EIROPAS KOMISIJA

Eiropas strukturālie un investīciju fondi

Norādījumi dalībvalstīm par
pilsētu integrētu ilgtspējīgu attīstību
(ERAF regulas 7. pants)

ATRUNA

„Šis ir darba dokuments, ko sagatavojuši Komisijas dienesti. Pamatojoties uz piemērojamiem ES tiesību aktiem, tajā sniegti tehniski norādījumi kolēģiem un struktūrām, kas iesaistītas Eiropas strukturālo un investīciju fondu uzraudzībā, kontrolē vai īstenošanā, par to, kā interpretēt un piemērot ES noteikumus šajā jomā. Šā dokumenta mērķis ir sniegt Komisijas dienestiem minēto noteikumu skaidrojumus un interpretācijas, lai veicinātu programmas īstenošanu un sekmētu labo praksi. Šie norādījumi neskar Tiesas un Vispārējās tiesas sniegto interpretāciju vai Komisijas lēmumus.”

Saturs

1.	PAMATINFORMĀCIJA	3
1.1.	Atsauces uz tiesību aktiem	3
1.2.	Norādījumu mērķis	3
2.	NORĀDĪJUMI	4
2.1.	Plānošanā aptvertie elementi	4
2.2.	Pilsētu iestāžu pilnvarojums	4
2.2.1.	Individuālu darbību atlase	5
2.2.2.	Pilsētu iestāžu izraudzīšana par starpniekstrukturām	5
2.2.3.	Rakstveida vienošanās starp vadošo iestādi un pilsētu iestādēm satura paraugs	6
2.2.4.	Revīzijas prasību tvērums	7
2.2.5.	Plašāka deleģēšana pilsētu iestādēm — vispārējā dotācija	7
2.2.6.	Interesu konflikts	7
2.3.	Integrētas ilgtspējīgas pilsētu stratēģijas	8
2.3.1.	Integrētas pilsētu stratēģijas ERAF regulas 7. panta kontekstā	8
2.3.2.	Galvenie principi attiecībā uz integrētām pilsētu stratēģijām	8
2.3.3.	Tehniskā palīdzība stratēģiju izstrādei vai pašreizējo stratēģiju grozīšanai	9
2.3.4.	Ilgspējīga pilsētu attīstība, ko atbalsta ar finanšu instrumentiem	9
2.4.	Stratēģijas īstenošanas un novērtēšanas uzraudzība	10
2.4.1.	Uzraudzības komiteja	10
2.4.2.	Uzraudzība	10
2.4.3.	Novērtēšana	11
I	PIELIKUMS. INTEGRĒTAS PILSĒTU STRATĒĢIJAS IETEICAMIE KOMPONENTI	12
II	PIELIKUMS. RAKSTVEIDA VIENOŠANĀS STARP VADOŠO IESTĀDI UN PILSĒTU IESTĀDI IETEICAMĀIS PARAUGS	14

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Atsauces uz tiesību aktiem

Regula	Panti
Regula (ES) Nr. 1303/2013 Kopīgo noteikumu regula (turpmāk „KN regula”)	<i>Attiecībā uz ELFLA, EJZF, ERAF, ESF un KF</i> 15. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) punkts. Partnerības nolīguma saturs attiecībā uz integrētām darbībām ilgtspējīgai pilsētu attīstībai. 32. pants. Sabiedrības virzīta vietējā attīstība. 33. pants. Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas. 34. pants. Vietējās rīcības grupas. 35. pants. Atbalsts no ESI fondiem sabiedrības virzītai vietējai attīstībai. 36. pants. Integrēta teritoriālā investīcija. I pielikums. 3.3. iedaļa (Integrētas teritoriālās stratēģijas) un 6.5. iedaļa (Kārtība galveno teritoriālo problēmu risināšanai). <i>Attiecībā uz ERAF, ESF un KF</i> 96. panta 3. punkta b) apakšpunkts. Darbības programmu saturs attiecībā uz integrētām darbībām ilgtspējīgai pilsētu attīstībai.
Regula (ES) Nr. 1299/2013 Eiropas teritoriālā sadarbība (turpmāk „ETS regula”)	2. panta 3. punkta b) apakšpunkts. Pieredzes apmaiņa attiecībā uz pilsētu ilgtspējīgu attīstību.
Regula (ES) Nr. 1301/2013 Eiropas Reģionālās attīstības fonda regula (turpmāk „ERAF regula”)	7. pants. Ilgtspējīga pilsētu attīstība. 8. pants. Inovatīvas darbības ilgtspējīgas pilsētu attīstības jomā. 9. pants. Pilsētu attīstības tīkls.
Regula (ES) Nr. 1304/2013 Eiropas Sociālais fonds (turpmāk „ESF regula”)	12. pants. Īpaši noteikumi saistībā ar teritoriālām īpatnībām.

1.2. Norādījumu mērķis

Atzīstot pilsētu nozīmību stratēģijas „Eiropa 2020” īstenošanā (apvienojumā ar integrētās teritoriālās pieejas pievienotās vērtības pieaugošu atzīšanu), kohēzijas politikas pilsētu dimensija ir būtiski stiprināta periodam 2014.–2020. gads. Tas ir īpaši acīm redzams attiecībā uz ERAF, saistībā ar kuru dalībvalstīm šobrīd ir pienākums paredzēt vismaz 5 % no saviem valsts līmeņa ERAF piešķirumiem (saskaņā ar mērķi „Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai”), lai atbalstītu integrētas ilgtspējīgas pilsētu attīstības

stratēģijas, kurās pilsētu iestādes ir atbildīgas vismaz par uzdevumiem, kas saistīti ar darbību atlasī. Turklāt ir ieviesti jauni instrumenti, lai veicinātu inovācijas un eksperimentēšanu pilsētu attīstības jomā (Inovācijas darbības pilsētu attīstības jomā, ERAF regulas 8. pants) un padziļinātu debates par pilsētu dimensijas īstenošanu (Pilsētu attīstības tīkls, ERAF regulas 9. pants).

Lai gan ES atbalstīto ieguldījumu pilsētu teritorijās darbības joma ir diezgan plaša (aptverot, piemēram, vismaz 50 % no ERAF un citām uz pilsētām vērstām Komisijas iniciatīvām), šis ceļvedis attiecas īpaši uz valstu, reģionālo un vietējo iestāžu jautājumiem par ERAF regulas 7. pantā paredzēto integrētas ilgtspējīgas pilsētu attīstības īstenošanu. Tajā atgādināti galvenie elementi, kas jānosaka programmās, un sniegtas atbildes uz jautājumiem par īstenošanu saistībā ar deleģējumu pilsētu iestādēm, integrētu stratēģiju izstrādi un progresu uzraudzību un novērtēšanu.

2. NORĀDĪJUMI

2.1. Plānošanā aptvertie elementi

Pirms sīkākas informācijas sniegšanas par atsevišķām iedaļām ir būtiski rezumēt tos pilsētu attīstībai būtiskos elementus, kuri būtu jāparedz plānošanā.

- Pilsētu teritoriju atlase ERAF regulas 7. panta vajadzībām. Pilsētu teritoriju/ integrētu ilgtspējīgu stratēģiju **atlase** ir vadošās iestādes atbildība (dalībvalstis **nosaka, kuras teritorijas** ir uzskatāmas par pilsētu teritorijām). Pilsētu teritoriju atlases principi ir izklāstīti partnerattiecību nolīgumā un var ietvert pilsētu teritoriju **iepriekšēju atlasī**, pamatojoties uz vajadzību analīzi (piemēram, ekonomiskās izaugsmes centri, lielpilsētu teritorijas vai trūcīgas apkaimes), **konkursus** vai **pastāvīgu atlasī**, kas balstīta uz noteiktiem kritērijiem, piemēram, trūcīguma līmeni.
- Deleģējums. ERAF regulas 7. panta 4. punktā ir noteikts, ka pilsētu iestādes „ir atbildīgas par uzdevumiem, kas saistīti vismaz ar **darbību atlasī**”. Programmās būtu skaidri jānosaka, ka šī minimālā prasība tiks izpildīta un ka minētās pilsētu iestādes tiks izraudzītas kā „**starpniekstruktūras**”, jo tās veiks funkcijas, kas noteiktas vadošajām iestādēm saskaņā ar KN regulas 125. pantu.
- Īstenošanas metode. Pilsētu ilgtspējīgu attīstību saskaņā ar ERAF regulas 7. pantu īsteno, izmantojot integrētu teritoriālo investīciju, kā minēts KN regulas 36. pantā, vai īpašu programmu, vai īpašu prioritāro virzienu. Jēdziena „īpašs prioritārais virziens” kontekstā vārds „īpašs” nozīmē „pilnībā veltīts ilgtspējīgai pilsētu attīstībai”. Neraugoties uz izvēlēto īstenošanas mehānismu, ir piemērojamas vienas un tās pašas īstenošanas prasības, t. i., minimālā prasība attiecībā uz deleģēšanu, **vismaz divu tematisko mērķu** izmantošana (KN regulas 96. panta 1. punkta c) apakšpunkts) un finansējuma izmantošana integrētā veidā.
- ERAF regulas 7. panta uzmanības centrā ir tādu **pilsētu integrētu ilgtspējīgu stratēģiju** esamība, ar kurām risina ekonomiskās, vides, klimata, demogrāfiskās un sociālās problēmas. Stratēģija veido satvaru **individuālu darbību** atlasī (ieteiktie stratēģijas elementi sniegti I pielikumā).

2.2. Pilsētu iestāžu pilnvarojums

KN regula rada iespēju, ka vadošās iestādes *var* izraudzīties vienu vai vairākas starpniekstruktūras, lai tās veiktu konkrētus uzdevumus (saskaņā ar KN regulas 123. panta 6. punktu). Tomēr saskaņā ar ERAF regulas 7. panta 4. punkta satvaru tas ir pienākums. Pilsētu iestādēm *jātiec* izraudzītām kā starpniekstruktūrām neatkarīgi no

deleģēto uzdevumu apmēra. Tās ir atbildīgas par uzdevumiem, kas saistīti vismaz ar darbību atlasī saskaņā ar KN regulas 123. panta 6. punktu [vai atbilstīgos gadījumos saskaņā ar KN regulas 123. panta 7. punktu].

2.2.1. *Individuālu darbību atlase*

Attiecībā uz darbībām, kam nepiemēro ERAF regulas 7. pantu, vadošā iestāde veic darbību atlasī (KN regulas 125. panta 3. punkts), pamatojoties uz metodoloģiju un kritērijiem, ko apstiprinājusi uzraudzības komiteja (KN regulas 110. panta 2. punkta a) apakšpunkts).

Ilgspējīgas pilsētu attīstības satvarā saskaņā ar ERAF regulas 7. pantu uzraudzības komiteja ir atbildīga par darbību atlasē izmantotās metodoloģijas un kritēriju apstiprināšanu. Tomēr faktiskā darbību prioritātes noteikšana un darbību atlases veikšana ir deleģēta pilsētu iestādei, kas ir atbildīga par ilgtspējīgas pilsētu attīstības stratēģijas īstenošanu.

Dažādie uzdevumi, kas veido darbību atlasī, ir noteikti KN regulas 125. panta 3. punktā un ietver darbību satura novērtējumu, kā arī atbilstības, administratīvās spējas un prasību izpildes pārbaudes.

Lai veiktu deleģētos uzdevumus, pilsētu iestādēm jābūt piekļuvei svarīgākajai informācijai, piemēram, par to, vai darbība ir tiesīga saņemt atbalstu, atbilst piemērojamiem tiesību aktiem un vai tai ir vajadzīgās administratīvās, finanšu un darbības spējas, lai izpildītu atbalsta saņemšanas nosacījumus. Ja attiecīgajai pilsētu iestādei nav pietiekamas zinātnības, lai veiktu šīs pārbaudes, tās var veikt vadošā iestāde (vai tās uzdevumā cita starpniekstruktūra). Pilsētu iestāde tādējādi var ierobežot savu novērtējumu, to veicot tikai attiecībā uz darbību kvalitāti, to saistību ar integrēto pilsētu stratēģiju un attiecīgo programmu. Deleģēšanas apmēru nosaka vadošā iestāde, apspriežoties ar pilsētu iestādi, un tas tiek oficiāli noformēts rakstveidā (vienu veidu, kā var veikt rakstisku noformēšanu, sk. II pielikumā).

Vadošās iestādes var saglabāt tiesības veikt darbību atbilstības galīgo pārbaudi pirms apstiprināšanas. Tādējādi vadošā iestāde pati nodrošinās, ka pilsētu iestādes ir pareizi piemērojušas darbību atlases procedūras un kritērijus, jo īpaši attiecībā uz prasībām nodrošināt, ka:

- tiek nodrošināts, ka ar darbībām tiek sniegts ieguldījums īpašu mērķu un attiecīgo prioritāro virzienu rezultātu sasniegšanā;
- procedūras ir nediskriminējošas un pārredzamas un tajās ņemti vērā KN regulas 7. un 8. pantā izklāstītie vispārīgie principi;

Ja vadošās iestādes rīcībā ir pierādījumi, ka atlases kritēriji ir piemēroti nepareizi, darbību atlases deleģēšana būtu jāaptur līdz risinājuma atrašanai.

2.2.2. *Pilsētu iestāžu izraudzīšana par starpniekstruktūrām*

Deleģējot uzdevumus, kuri attiecas uz darbību atlases veikšanu, pilsētu iestāde rīkojas kā starpniekstruktūra.

Izraudzīšanās procedūras (tostarp paziņojums Komisijai un neatkarīgas revīzijas struktūras ziņojums un atzinums), kas piemērojamas vadošajai iestādei un sertifikācijas iestādei, paredzētas KN regulas 124. pantā.

Attiecībā uz ERAF regulas 7. pantu pilsētu iestādēm piemēro izraudzīšanās procedūru, kas paredzēta KN regulas 124. pantā, **tikai saistībā ar funkcijām, kas tām deleģētas**. Tas nozīmē, ka neatkarīgajai revīzijas struktūrai, sniedzot **ziņojumu un atzinumu**

izraudzīšanās procesa satvarā, nepieciešams iegūt apstiprinājumu par to, ka ar funkciju deleģēšanu saistītās sistēmas uzbūve atbilst KN regulas XIII pielikumā noteiktajiem izraudzīšanās kritērijiem. Neatkarīgajai revīzijas struktūrai būtu jāvar to veikt, veicot revīziju attiecībā uz vadošās iestādes un/vai sertifikācijas iestādes pašas novērtējumu par starpniekstruktūru kopā ar papildu pārbaudēm starpniekstruktūras līmenī, iespējams, pamatojoties uz izlasi.

Ja pilsētu iestādei deleģētie uzdevumi aptver tikai darbību atlasī, **neatkarīgajai revīzijas struktūrai tāpēc nepieciešams pārliecināties**, ka:

- attiecīgā vienošanās starp vadošo iestādi un pilsētu iestādēm ir oficiāli **noformēta rakstveidā** (piemēram, kā tāds rakstveidā noformēts nolīgums kā ietverts II pielikumā), un
- **atbilstīgas procedūras**, kas saistītas ar deleģētajām funkcijām, ir īstenotas pilsētu iestāžu līmenī, un atbilstīgas procedūras ir īstenotas vadošo iestāžu līmenī, lai pārraudzītu pilsētu iestādēm deleģēto funkciju efektivitāti.

Vienošanās starp vadošo iestādi un starpniekstruktūru **noformēšana rakstveidā** ir būtiska pārvaldības un kontroles sistēmas sastāvdaļa. Principā tai vajadzētu būt īstenotai līdz ar programmas sākumu. Tomēr ERAF regulas 7. panta satvarā (ilgtspējīga pilsētu attīstība) pilsētu iestāžu izraudzīšanās par starpniekstruktūrām var notikt programmas īstenošanas laikā (piemēram, ja tiek organizēts konkurss labāko stratēģiju atlasei). Šajā gadījumā pilsētu iestāžu revīziju veiks tikai revīzijas iestāde programmas īstenošanas laikā pēc tam, kad šīs iestādes oficiāli noformētas kā starpniekstruktūras.

Vadošajai iestādei būtu nekavējoties jāinformē revīzijas iestāde par jebkādas jaunas starpniekstruktūras izraudzīšanos programmas īstenošanas laikā. Tad revīzijas iestādei būtu jānovērtē riski saistībā ar jauno starpniekstruktūru un atbilstīgi jāpārskata sava revīzijas stratēģija, ņemot vērā pierādījumu sniegšanu par to, ka vadošā iestāde nepārtraukti ievēro izraudzīšanās kritērijus attiecībā uz jaunajai starpniekstruktūrai deleģētajām funkcijām.

Kā izklāstīts dokumenta „Norādījumi dalībvalstīm par izraudzīšanās procedūru” 2.10. iedaļā:

*„Programmas īstenošanas laikā, ja vadošā iestāde [...] deleģē funkcijas jaunai starpniekstruktūrai, nav noteikta prasība atkārtoti paziņot par vadošās iestādes izraudzīšanos [...]. Tomēr **struktūrai, kas atbildīga par izraudzīšanās uzraudzību, būs nepieciešams uzraudzīt, lai šīs struktūras pēc šādas pārmaiņas turpina ievērot izraudzīšanās kritērijus. [...] Struktūrai, kas atbildīga par izraudzīšanās uzraudzību, vajadzēs pārliecināties par to sistēmu uzbūves atbilstību, kuras saistītas ar jaunajai starpniekstruktūrai deleģētajām funkcijām, un revīzijas iestādei tas būtu jāpārbauda sistēmas revīzijas darba gaitā. [...].”***

2.2.3. Rakstveida vienošanās starp vadošo iestādi un pilsētu iestādēm satura paraugs

Saskaņā ar ERAF 7. panta 5. punktu vadošā iestāde, apspriežoties ar pilsētu iestādi, nosaka uzdevumu apmēru, kas jāuzņemas pilsētu iestādei saistībā ar ilgtspējīgai pilsētu attīstībai nepieciešamo integrēto darbību pārvaldību. To pēc tam oficiāli noformē rakstveidā. Saskaņā ar KN regulas XIII pielikumu par izraudzīšanās kritērijiem vienošanās rakstveidā ietver starpniekstruktūru un deleģējošo struktūru attiecīgās atbildības un pienākumu aprakstu, paziņojumu par to, ka vadošā iestāde ir pārbaudījusi starpniekstruktūras spēju veikt deleģētos uzdevumus un ziņošanas procedūru aprakstu.

Šādas rakstiskas vienošanās paraugs ir sniegts II pielikumā. Tomēr būtu jānorāda, ka šī nav vienīgā metode (piemēram, dažās dalībvalstīs izmanto tiesību aktu).

2.2.4. *Revīzijas prasību tvērums*

Papildus iepriekš minētajam saistībā ar izraudzīšanās procesu uz pilsētu iestādēm starpniekstruktūru statusā saskaņā ar ERAF 7. pantu programmas īstenošanas laikā attieksies **sistēmas revīzija un darbību revīzija**, ko veic revīzijas iestāde, un revīzija, ko veic Komisija vai Eiropas Revīzijas palāta. Sistēmas revīzijas kontekstā tiks novērtēta atbilstība Deleģētās regulas (ES) Nr. 480/2014 IV pielikumā noteiktajām galvenajām prasībām attiecībā uz pārvaldības un kontroles sistēmām, ciktāl šīs sistēmas ir saistītas ar deleģētajiem uzdevumiem. Revīzijas iestādes veiktās darbību revīzijas tvērums ir atbilstīgs minētās regulas 27. pantā noteiktajam.

2.2.5. *Plašāka deleģēšana pilsētu iestādēm — vispārējā dotācija*

Ja dalībvalsts vai vadošā iestāde ir uzticējusi pilsētu iestādei vairāk uzdevumu nekā nepieciešams darbību atlasei, piemēram, darbības programmas daļas pārvaldību saskaņā ar KN regulas 123. panta 7. punktu (turpmāk „vispārējā dotācija”), neatkarīgi revīzijas struktūrai būtu jāpārbauda, vai vadošā iestāde ir noteikusi sistēmu pilsētu iestāžu atbildības un pienākumu noteikšanas nodrošināšanai un jo īpaši pārbaudes attiecībā uz to spējām veikt deleģētos uzdevumus un ziņošanas procedūru esamību, kā izriet no izraudzīšanās kritērijiem, kas noteikti KN regulas XIII pielikuma 1. punkta ii) apakšpunktā.

Tas nozīmē, ka gadījumā, ja izraudzīšanās procesa laikā dalībvalsts/ vadošā iestāde ir uzticējusi pilsētu iestādei vispārējo dotāciju KN regulas 123. panta 7. punkta nozīmē, neatkarīgajai revīzijas struktūrai būtu jānovērtē, vai vadošās iestādes nepieciešamā sistēma pietiekami nodrošina pārbaudi attiecībā uz to, vai pilsētu iestādes iesniedz nepieciešamās garantijas un nodrošina finanšu pārvaldības spēju.

Pēc paziņošanas par izraudzīšanos un programmas īstenošanas laikā revīzijas iestādei arī būtu jāpārbauda, jo īpaši sistēmas revīziju kontekstā, vai vadošā iestāde ir pareizi īstenojusi procedūras, ko tā izveidojusi, lai pārbaudītu, ka pilsētu iestādes, uz kurām attiecas KN regulas 123. panta 7. punkts, iesniedz nepieciešamās garantijas un nodrošina finanšu pārvaldības spēju.

2.2.6. *Interesešu konflikts*

Ja pilsētu iestāde ir starpniekstruktūra saskaņā ar ERAF regulas 7. pantu un arī tādas darbības saņēmējs, kuras atlasī veicusi tā pati iestāde, būtu jāīsteno kārtība, lai nodrošinātu, ka tiek ievērots funkciju nodalīšanas princips, kā paredzēts KN regulas 72. pantā. Šis pamatprincips ir pamata prasība attiecībā uz jebkuru pārvaldības un kontroles sistēmu. Tas risina nozīmīgus riskus saistībā ar pārvaldības neievērošanu un mazina krāpšanas risku. Funkciju nodalīšana arī samazina kļūdas, jo procesa laikā vairāk nekā viena persona veic darījumus vai tos pārskata, palielinot iespējas atrast kļūdu.

Galvenais elements ir tas, ka funkcijas, ko vadošā iestāde deleģē starpniekstruktūrai, tiek piešķirtas pilsētu iestādes vienībām/departamentiem, kas nav tieši saistīti ar saņēmēja atbildību.

Atbilstīgi pamatotos gadījumos, kad funkciju nodalīšana dažādās pilsētu iestādes vienībās/departamentos nebūtu samērīga (attiecībā uz personāla skaitu un pārvaldāmo līdzekļu apjomu), kā minimums, dažādām personām vajadzētu būt atbildīgām par starpniekstruktūras un saņēmēja pienākumiem. Šajā gadījumā tās pilsētu iestādes

vadītājam, kura veic starpniekstrukturāras funkcijas, jānodrošina augstāka līmeņa pārraudzība un kvalitātes pārbaude.

2.3. Integrētas ilgtspējīgas pilsētu stratēģijas

2.3.1. Integrētas pilsētu stratēģijas ERAF regulas 7. panta kontekstā

Saskaņā ar ERAF regulas 7. pantu integrētajām pilsētu stratēģijām vajadzētu būt veidotām no saistītām darbībām, kuru mērķis ir radīt ilgtspējīgu uzlabojumu pilsētu teritorijas ekonomiskajos, vides, klimata, sociālajos un demogrāfiskajos apstākļos. Kaut arī darbībām, ko atbalsta ar ESI fondiem, nav jāaptver visi šie elementi, plašākai stratēģijai jāņem vērā visi uzskaitītie aspekti.

Attiecībā uz jēdzienu „savstarpēji saistīts” vai „saistīts” semantiku jānorāda, ka šie jēdzieni nozīmē, ka darbības nevajadzētu ierosināt un finansēt pilnīgā izolācijā citu no citas — tās drīzāk būtu jāattīsta plašākas integrētas stratēģijas kontekstā ar skaidru mērķi izveidot saskanīgu un integrētu risinājumu attiecīgās pilsētu teritorijas problēmai (trūcīga apkaime, pilsētas rajons, visa pilsēta, lielpilsētas teritorija utt.). Kaut arī integrētas darbības tiek būtiski veicinātas, nav noteikta prasība, ka individuāla darbība jāintegrē.

2.3.2. Galvenie principi attiecībā uz integrētām pilsētu stratēģijām

Lai gan regulā nav sniegta sīkāka informācija par integrētu pilsētu stratēģiju saturu, ieteicams ņemt vērā dažus galvenos principus:

- Integrēta pilsētu stratēģija nebūtu jāuzskata par administratīvu uzdevumu, kas pilsētu iestādei jāveic, lai saņemtu finansējumu saskaņā ar ERAF regulas 7. pantu. Tai vajadzētu būt visaptverošai un pilnveidojamai stratēģijai, kas pilsētu iestādei ir patiesi noderīga un palīdz risināt galvenās problēmas.
- Tai vajadzētu būt balstītai uz attiecīgās teritorijas patiesām attīstības vajadzībām un pārlicinošu teritoriālo un demogrāfisko analīzi, kurā konstatē:
 - problēmas;
 - stiprās puses;
 - vājās puses;
 - iespējas (īpašajā jomā un saistībā ar plašāku teritoriju);
 - attīstības stratēģiju (indikatīvās darbības, pasākumus, ieguldījumus un darbības).
- Tajā būtu jānosaka vidēja termiņa vai ilgtermiņa redzējums, t. i., vismaz līdz 2020. gadam.
- Tai vajadzētu būt veidotai no tādu saistītu darbību sistēmas, ar kurām cenšas nodrošināt ilgtspējīgu uzlabojumu pilsētu teritorijas ekonomiskajos, vides, klimata, sociālajos un demogrāfiskajos apstākļos. Kaut arī darbībām, ko finansē ar ESI fondiem, nav jāaptver visi šie elementi, plašākā stratēģijā jāņem vērā visi iepriekš uzskaitītie aspekti. Lai gan tas nav obligāti, tomēr dalībvalstīm būtu jāizmanto ESF sinerģijā ar ERAF, lai atbalstītu pasākumus, kas saistīti ar nodarbinātību, izglītību, sociālo iekļaušanu un institucionālo spēju un ir veidoti un īstenoti saskaņā ar stratēģiju.
- Tā kā ne katra darbība, kas notiek pilsētu teritorijā, tiks finansēta ilgtspējīgas pilsētu attīstības satvarā saskaņā ar ERAF regulas 7. pantu, stratēģijā vajadzētu būt skaidrām atsaucēm uz nozīmīgiem ieguldījumiem, kas tiek veikti attiecīgajā pilsētu teritorijā, un stratēģijai jābūt uz tiem balstītai (tostarp ESI finansēti

ieguldījumi). Attiecīgi tāpēc saistībā ar jebkuru ES finansētu ieguldījumu projektu būtu jācenšas ņemt vērā 7. pantā minētā integrētā pilsētu stratēģija un jānodrošina sasaiste ar to. Komisija iesaka izveidot koordinēšanas mehānismus starp attiecīgajām vadošajām iestādēm nolūkā nodrošināt sinerģiju un koordinēšanu starp ieguldījumiem attiecīgajā pilsētu teritorijā, jo īpaši ieguldījumiem, ko atbalsta ES.

- Tai vajadzētu būt saskanīgai ar reģiona un dalībvalsts vispārējiem attīstības mērķiem.
- Tai vajadzētu būt reālistiskai attiecībā uz īstenošanas spēju, un tai vajadzētu būt samērīgai ar attiecīgā finansējuma summu.
- Tām stratēģijas darbībām, kuras finansēs ar ESI fondiem, jābūt saistītām ar tās līdzekļu izcelsmes programmas mērķiem. Ja integrētā teritoriālā investīcijā izmantots finansējums no vairākiem prioritārajiem virzieniem vai programmām, dalībvalsts var vēlēties izteikt integrētas teritoriālās investīcijas mērķus, izmantojot papildu rezultātu rādītājus, kas aptver visas prioritātes vai programmas, kas sniedz ieguldījumu.
- Tai skaidri jāparāda, kā vietējie iedzīvotāji, pilsoniskā sabiedrība, pārējie pārvaldības līmeņi tiks iesaistīti stratēģijas īstenošanā. Stratēģijas izveidei vajadzētu būt kolektīvam pasākumam, jo kopīgas darbības metode palielina integrētas pieejas iespējamību un veiksmīgas īstenošanas iespēju. Kaut arī ir pieņemts, ka kopīgas darbības metode ir problemātiska un tai nepieciešami papildu centieni, ilgtermiņā pilsētu iestāde gūs labumu no tās.

Sīkāka papildu informācija par integrētas pilsētu stratēģijas iespējamo saturu ir izklāstīta I pielikumā.

2.3.3. Tehniskā palīdzība stratēģiju izstrādei vai pašreizējo stratēģiju grozīšanai

Pilsētu integrētu ilgtspējīgu stratēģiju izveidi var finansēt, izmantojot tehnisko palīdzību, ja tas paredzēts attiecīgajā programmā. Ja nepieciešams, turpmāka to stratēģijas daļu izstrāde, kuras finansē saskaņā ar ERAF regulas 7. pantu, un grozījumi tajās var tikt finansēti, izmantojot vai nu tehnisko palīdzību, vai arī īpašu pilsētu prioritāro virzienu, īpašu pilsētu programmu vai ieguldījumu prioritātes, kas sniedz ieguldījumu integrētā teritoriālā investīcijā.

2.3.4. Ilgtspējīga pilsētu attīstība, ko atbalsta ar finanšu instrumentiem

Atbalsts ilgtspējīgai pilsētu attīstībai var būt jebkurā no atbalsta veidiem, kas paredzēti KN regulas 66. pantā. Viens no šiem veidiem ir finanšu instrumenti, kas var būt īpaši piemēroti tādās jomās kā īpašuma attīstīšana, pamestu rūpniecisku teritoriju atjaunošana, ieguldījumi energoefektivitātē vai mobilitātē pilsētās. Periodā no 2007. līdz 2013. gadam vienpadsmit valstis izveidoja pilsētu attīstības fondus, izmantojot Eiropas apvienoto atbalstu ilgtspējīgiem ieguldījumiem pilsētu teritorijā (*JESSICA*), pilsētu teritorijās ieguldot kopumā EUR 1,5 miljardus.

Tā kā to uzdevumu deleģēšana, kuri attiecas vismaz uz darbību atlasī, faktiski ietver individuālu pilsētu darbību atlasī, jāpieņem pareiza pieeja tad, kad, izmantojot finanšu instrumentu, tiek sniegts atbalsts ilgtspējīgai pilsētu attīstībai saskaņā ar ERAF regulas 7. pantu.

Attiecībā uz finanšu instrumentiem individuāli ieguldījumu lēmumi par darbībām jāpieņem, pamatojoties uz uzņēmējdarbības plāniem, kas parāda finansiālo dzīvotspēju

saskaņā ar tirgus standartiem. Šādus lēmumus pieņem fondu pārvaldnieki [vienīgais izņēmums ir KN regulas 38. panta 4. punkta c) apakšpunkts], kas rīkojas saskaņā ar tirgus praksi. Pilsētu iestādes vai jebkurš cits publiskais ieguldītājs, tostarp vadošās iestādes, nedrīkst būt iesaistītas individuālos ieguldījumu lēmumos. Tomēr, ja finanšu instrumentus izmanto ERAF regulas 7. panta kontekstā un tiem jāsniedz ieguldījums 5 % minimālās prasības sasniegšanā, šīm pilsētu iestādēm jābūt pārstāvētām tādās finanšu instrumenta pārvaldības struktūrās kā uzraudzības padome vai konsultatīvā padome. Šāda prasība saistībā ar individuāliem ieguldījumu lēmumiem ir apstiprināta arī valsts atbalsta pilsētu attīstības fondiem satvarā Regulā (ES) Nr. 651/2014.

2.4. Stratēģijas īstenošanas un novērtēšanas uzraudzība

2.4.1. Uzraudzības komiteja

Prasības attiecībā uz uzraudzības komitejas sastāvu ir noteiktas KN regulas 48. pantā. Par tās sastāvu lemj dalībvalsts. Tomēr saskaņā ar tās institucionālo un tiesisko sistēmu (KN regulas 5. pants) tās sastāvā ir attiecīgās dalībvalsts iestāžu, starpniekstruktūru un kompetento reģionālo un vietējo iestāžu pārstāvji. Kompetentās pilsētu iestādes un citas publiskās iestādes ir skaidri minētas.

2.4.2. Uzraudzība

- Dalībvalsts izveido uzraudzības sistēmu, kas nodrošina datu ziņošanu programmu, prioritāro virzienu, kā arī fondu un intervences kategoriju (tostarp atbilstīgos gadījumos — teritoriālās nodrošināšanas mehānismu un teritorijas veidu) dalījumā. Tas ļauj revīzijas vajadzībām nodalīt un parādīt izdevumus katrai atsevišķajai prioritātei, tostarp prioritātēm, kas sniedz ieguldījumu integrētā pilsētu stratēģijā. Programmas īstenošanas progresu un mērķu sasniegšanu novērtē, izmantojot kvalitatīvus un kvantitatīvus rādītājus (KN regulas 27. panta 4. punkts). Tie veido pamatu uzraudzībai, novērtēšanai un darbības rezultātu izvērtēšanai un ietver finanšu rādītājus saistībā ar piešķirtajiem izdevumiem, iznākumu rādītājus saistībā ar atbalstītajām darbībām un rezultātu rādītājus saistībā ar attiecīgo prioritāti. Šīs iepriekšminētās reglamentējošās prasības attiecas arī uz ilgtspējīgas pilsētu attīstības darbībām, ko atbalsta saskaņā ar ERAF regulas 7. pantu.
- Dalībvalstīm jāziņo par programmu īstenošanu, tostarp par pilsētu ilgtspējīgu attīstību, izmantojot gada īstenošanas ziņojumus (KN regulas 50. pants). Turklāt 2017. un 2019. gadā dalībvalstis sniegs progresa ziņojumu (saskaņā ar KN regulas 52. panta e) punktu) par partnerības nolīguma īstenošanu. Šie progresa ziņojumi ietver novērtējumu par integrētas pieejas īstenošanu attiecībā uz teritoriālo attīstību, kas aptver pilsētu ilgtspējīgu attīstību. Tāpēc Komisija mudina dalībvalstis, lai tās regulāri uzrauga ERAF regulas 7. panta īstenošanu attiecībā uz pilsētu stratēģijām uzraudzības komitejās.
- Komisija saskaņā ar ziņošanas par panākto sarunās satvaru (KN regulas 16. panta 3. punkts) līdz 2015. gada 31. decembrim sagatavos ziņojumu par ilgtspējīgas integrētas pilsētu attīstības ietveršanu partnerības nolīgumos un programmās.
- Pilsētu attīstības tīkls, kas veicinās spēju veidošanu, tīklu veidošanu un pieredzes apmaiņu Savienības līmenī starp pilsētu iestādēm, kas atbildīgas par ilgtspējīgas pilsētu attīstības stratēģijām, mēģinās nodrošināt pastāvīgu atgriezenisko saiti attiecībā uz ERAF 7. panta īstenošanu.

2.4.3. *Novērtēšana*

- Lai veiktu novērtēšanu plānošanas periodā (KN regulas 56. pants), dalībvalstīm vismaz vienu reizi perioda laikā jānovērtē, kā atbalsts no fondiem ir veicinājis katras prioritātes mērķu sasniegšanu. Šādi novērtējumi būtu jābalsta uz novērtēšanas plānu (KN regulas 56. panta 1. punkts), kam jābūt saskanīgam ar mērķiem un plānotajām darbībām, kā norādīts programmā, prioritātē vai integrētā teritoriālā investīcijā, ar ko īsteno pilsētu ilgtspējīgu attīstību.
- Tādas integrētas pilsētu stratēģijas gadījumā, kurā izmanto finansējumu no dažādām prioritātēm vai programmām, Komisija stingri iesaka ietvert papildu novērtēšanas jautājumus vai veikt papildu novērtējumus, vērtējot visas stratēģijas ieguldījumu pilsētu attīstības mērķos.

I PIELIKUMS. INTEGRĒTAS PILSĒTU STRATĒGIJAS IETEICAMIE KOMPONENTI

Saskaņā ar programmu *URBACT* (<http://urbact.eu/>) integrētas pieejas attīstībā un integrēto vietējo rīcības plānu un stratēģiju obligāto komponentu sistematizēšanā ir ieguldīti nozīmīgi centieni. Turpmākais saraksts, kurā uzskaitīti integrētas pilsētu stratēģijas ieteicamie komponenti, ir balstīts uz sarakstu, kas ietverts *URBACT* vietējā atbalsta grupas instrumentu kopumā (*Local Support Group Toolkit*). Tas, kā šie komponenti tiek parādīti, protams, ir atkarīgs no vietējās situācijas.

a) Kopsavilkums par pilsētas kontekstu un galveno problēmu un politikas uzdevumu noteikšana

Iespējamais saturs

- Statistiski pierādījumi un pierādījumi ar norādītām atsaucēm, lai parādītu un noteiktu pilsētas kontekstu un problēmas (ar skaidrām atsaucēm uz pieciem uzdevumiem saskaņā ar ERAF 7. pantu), piemēram:
 - iedzīvotāju statistika un demogrāfija;
 - bezdarba un nodarbinātības statistika;
 - industriālā/nodarbinātības struktūra;
 - attiecīgo pilsētu aptverošo programmu (ERAF un ESF) kopsavilkums.
- Ir arī ieteikts izklāstīt pašreizējo stāvokli attiecībā uz pieciem uzdevumiem (ekonomiskajiem, vides, klimata, sociālajiem un demogrāfiskajiem), kas īpaši norādīti ERAF regulas 7. pantā, piemēram:
 - kopsavilkums par institucionālo kontekstu — dažādu aģentūru funkcijas un atbildība;
 - kopsavilkums par tām pašreizējām stratēģijām un tiem politikas virzieniem, kas attiecas uz šo jomu (vietējās, reģionālās un valsts);
 - informācija no pamatizpētes/ paplašinātas SVID analīzes;
 - problēmu izklāsts un analīze un risinājumu iespējas.

b) Uzmanības centrā esošo jautājumu un mērķu noteikšana

Iespējamais saturs:

- stratēģijas uzmanības centrā esošo jautājumu apraksts un analīze par tās atlasē iemesliem;
- kopsavilkums par galvenajiem centieniem saistībā ar stratēģiju;
- stratēģiskā mērķa vai redzējuma izklāsts;
- rīcības plāna galveno prioritāšu saraksts un
- galveno mērķu — ko jūs vēlaties sasniegt — saraksts; pārliecinieties, ka tie ir konkrēti, izmērāmi, sasniedzami, reālistiski un ar noteiktu termiņu (*SMART*).

c) Darbības/termiņi

Iespējamais saturs:

- to indikatīvo pasākumu/darbību dalījums, ko izstrādās un veiks, lai palīdzētu Jums sasniegt šos mērķus un sasniegt rezultātus (Jūs varat izvēlēties parādīt to, sagrupējot dažādus pasākumus atbilstoši dažādiem mērķiem);
- informācija par to, kad šie pasākumi tiks veikti;
- Ganta diagramma, kas parāda darbības un termiņus.

d) Finansējuma shēma

Iespējamais saturs:

- kopsavilkums par resursiem, kas būs nepieciešami, lai to īstenotu;
- kopsavilkums par iespējamiem finansējuma avotiem (tostarp, bet ne vienīgie — ERAF un ESF);
- izklāsts par to, kā šie pasākumi ir saistīti ar programmām periodam 2014.–2020. gads (un arī citas Eiropas iniciatīvas, piemēram, „*Horizon 2020*”).

e) Īstenošanas satvars

Iespējamais saturs:

- informācija par to, kurš īsteno darbības — ieinteresēto personu funkcijas un atbildība;
- informācija par pārvaldību;
- kopsavilkums par rādītājiem, ko izmantos, lai uzraudzītu progresu.

f) Riska analīze

Iespējamais saturs:

- riska veida apraksts (piemēram, darbības, finanšu, juridiskais, personāla, tehniskais, uzvedības);
- iedalījums kategorijās: zems, vidējs un augsts risks;
- īss to pasākumu izklāsts, kurus varētu veikt, lai mazinātu risku iespējamību un ietekmi.

II PIELIKUMS. RAKSTVEIDA VIENOŠANĀS STARP VADOŠO IESTĀDI UN PILSĒTU IESTĀDI IETEICAMĀIS PARAUGS

Vienošānās starp pilsētu iestādi XY un vadošo iestādi par darbību atlasī

1. Vadošās iestādes pārraudzībā pilsētu iestāde XY veic darbību atlasī, lai īstenotu savu pilsētu integrēto stratēģiju.
2. Pilsētu iestāde XY tāpēc rīkojas saskaņā ar ERAF regulas 7. pantu un KN regulas 123. panta 6. punktu kā vadošās iestādes starpniekstruktūra darbību atlasī. Vadošā iestāde ir pārbaudījusi starpniekstruktūras spēju veikt deleģētos uzdevumus.
3. Darbību atlasīes metodoloģiju un kritērijus apstiprina uzraudzības komiteja.
4. Vadošā iestāde apstiprina, ka pilsētu iestādes XY integrētā pilsētu stratēģija ir saskaņīga ar programmas prioritāro virzienu XY. Vadošā iestāde un pilsētu iestāde XY vienojas par atbilstīgām ziņošanas procedūrām nolūkā uzraudzīt stratēģijas pastāvīgo ieguldījumu attiecīgajā programmā.
5. Darbību atlasīes iestādes uzdevumi ir šādi.

(Kā minēts norādījumū 2.2.1. iedaļā, lai veiktu darbību atlasī, pilsētu iestādes rīcībā vajadzētu būt visiem nepieciešamajiem elementiem, lai pieņemtu uz pilnīgu informāciju balstītu lēmumu. Jo īpaši tai būtu jāapzinās, vai darbība ir tiesīga saņemt atbalstu, atbilst piemērojamiem tiesību aktiem un vai tai ir vajadzīgās administratīvās, finanšu un darbības spējas, lai izpildītu atbalsta saņemšanas nosacījumus. Ja pilsētu iestādei nav pietiekamas zinātības, lai veiktu šīs pārbaudes, tās var veikt vadošā iestāde. Rezultāti tad būtu jāiesniedz pilsētu iestādei. Tomēr visos gadījumos uzdevumam piemērot saskaņotās atlasīes procedūras un kritērijus, kam piemēro atbilstības galīgo pārbaudi, vajadzētu būt uzticētam pilsētu iestādei.)

6. Vadošā iestāde saglabā tiesības veikt atbilstības galīgo pārbaudi pirms darbību apstiprināšanas, tādējādi pati nodrošinot, ka atlasīes procedūras un kritēriji ir pareizi piemēroti.
7. Gadījumā, ja pilsētu iestāde ir darbības saņēmējs, pilsētu iestāde nodrošina funkciju pienācīgu nodalīšanu, lai novērstu iespējamo interešu konfliktu. Tiek nodrošinātas atbilstīgas procedūras.
8. Darbību atlasīes procedūru un rezultātus dokumentē pilsētu iestāde, un visi dokumenti tiek saglabāti saskaņā ar termiņiem, kas atbilstīgi darbībām, ko finansē no ERAF. Vadošajai iestādei, revīzijas iestādei, Eiropas Komisijai un Eiropas Revīzijas palātai ir tiesības veikt revīziju attiecībā uz atlasī.
9. Vadošā iestāde un pilsētu iestāde XY vienojas par indikatīvu budžetu stratēģijas atbalstam. Tomēr finansējums nav automātiski garantēts tām darbībām, kuru atlasī veikusi pilsētu iestāde, jo tām jābūt saskaņā ar reglamentējošajām prasībām un tās arī ir atkarīgas no finansējuma pieejamības.